

THƯỜNG THỨC TÔN GIÁO

CHÙA BÁI ĐÍNH NGÔI CHÙA LỚN NHẤT VIỆT NAM

TRẦN XUÂN HIỀN^(*)

1. Về địa điểm xây dựng

Ninh Bình là một trong ba kinh đô cổ của các triều đại phong kiến Việt Nam. Năm 968, vua Đinh Tiên Hoàng, sau khi lên ngôi, đã cho xây dựng kinh đô Hoa Lư ở xã Trường Yên, huyện Hoa Lư ngày nay. Kinh đô Hoa Lư còn được sử dụng trong các nhà Tiền Lê, nhà Lý sau này. Cả ba triều đại phong kiến tập quyền nói trên đều rất quan tâm đến Phật giáo nên đã cho xây dựng rất nhiều chùa tại nơi đây. Có thể nói vào thời kì này, kinh đô Hoa Lư đã trở thành trung tâm của Phật giáo nước ta.

Khu chùa Bái Đính mới hiện tọa lạc trên một ngọn núi, nằm cạnh chùa Bái Đính cũ do Thiền sư Nguyễn Minh Không đã lập ra, nay thuộc xã Gia Sinh, huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình.

Thiền sư Nguyễn Minh Không (1066 - 1141), tên thật là Nguyễn Chí Thành người làng Đàm Xá, huyện Đại Hoàng, phủ Trường An (nay thuộc huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình). Từng là học trò của Thiền sư Từ đạo Hạnh, ông là một vị thiền sư nổi tiếng dưới triều Vua Lý Nhân Tông và Vua Lý Thần Tông. Ông đã tu ở chùa Quốc Thanh, sau sang chùa Diên Phúc. Năm 1136, sau khi chữa khỏi bệnh hóa Hổ cho vua Lý Thần Tông, ông

được phong làm quốc sư⁽¹⁾. Ông còn có công đúc nên tượng Phật chùa Quỳnh Lâm, đúc vạc Phổ Minh, là hai vật quý trong An Nam Tứ đại khí (gồm tượng Phật chùa Quỳnh Lâm, vạc Phổ Minh, Tháp Báo Thiên và chuông Quy Điền).

Mùa Thu, tháng 8 năm 1141, quốc sư Minh Không qua đời. Khu đất ở thôn Sinh Dược⁽²⁾, xã Gia Sinh, nơi Nguyễn Minh Không trồng thuốc chữa bệnh, có nhiều đồi, núi cao, nhiều cây cổ thụ nên chùa Bái Đính cổ đã được xây dựng ở nơi đây.

2. Về quy mô xây dựng.

Chùa Bái Đính mới hiện nay được xây dựng trong khu vực chùa Bái Đính cổ, nơi gắn bó với những sự tích về Thiền sư nổi tiếng Nguyễn Minh Không trước kia. Khu núi xây dựng chùa Bái Đính mới hiện nay có diện tích 700 ha, lớn nhất Việt Nam hiện nay. Đây là công trình tư nhân, do

*. Ban Tôn giáo Chính phủ.

1. Xem: *Đại Nam Nhất Thống chí*, tập 3, Nxb. Thuận Hóa, tr. 274-275; *Đại Việt sử kí toàn thư*, Nxb. KHXH, 1983, tập 1, tr. 326, 332.

2. “Sinh Dược” gắn liền với những huyền thoại về Thiền sư Nguyễn Minh Không. Tương truyền khi đi nhiều nơi tìm cây thuốc để chữa bệnh cho nhân dân, một lần qua sông Hoàng Long sang vùng đồi núi Sinh Dược để tìm dược liệu, ông đã phát hiện ra một thung lũng rộng ở phía Nam núi Bái Đính có nhiều cây thuốc quý. Từ đó ông đã bỏ công chăm sóc và trồng thêm nhiều cây thuốc và khu vực này đã trở thành một vườn thuốc.

Doanh nghiệp Xuân Trường ở Ninh Bình thực hiện, nhưng nhận được sự quan tâm, tạo điều kiện giúp đỡ của Chính phủ, UBND tỉnh Ninh Bình. Chùa Bái Đính được coi là công trình chào mừng Đại lễ Phật đản Liên Hợp Quốc năm 2008 được tổ chức tại Việt Nam. Khu chùa Bái Đính được chọn làm một trong ba địa điểm (chùa Bái Đính, Vịnh Hạ Long và chùa Yên Tử) tham quan cho các đoàn khách trong và ngoài nước về tham dự đại lễ Vesak 2008. Hiện công trình đã hoàn thành giai đoạn I và dự kiến sẽ hoàn thành vào năm 2010 để kỉ niệm 1000 năm Thăng Long.

Chùa Bái Đính khi hoàn thành sẽ trở thành một công trình đồ sộ, quy mô nằm trong khu quần thể ***“Trung tâm du lịch văn hóa tâm linh Tràng An - Ninh Bình”*** với các hạng mục cụ thể như sau:

a. Tam Quan nội: được xây dựng toàn bằng gỗ tứ thiết, kiến trúc theo kiểu lộng tàn, chông giường, tiền bầy, hậu bầy, xà nách, cao tới đỉnh 16,5 m, có chiều dài 32 m, rộng 13,5 m. Điểm độc đáo là có 4 cột cái bằng gỗ tứ thiết, mỗi cột cao 13,85 m, đường kính 0,85 m, nặng khoảng 10 tấn. Tam quan có 3 tầng mái uốn cong ở bốn phía, lợp bằng ngói men ống Bát Tràng màu nâu sẫm. Đây là một Tam quan lớn, đồ sộ, đều dựng bằng gỗ, chưa từng thấy ở đâu trên đất nước ta tính đến thời điểm hiện nay. Trong Tam Quan đặt 10 pho tượng Hộ pháp bằng đồng, có hai tượng lớn, mỗi tượng cao 5,5 m, nặng 12 tấn.

b. Tháp chuông. Tháp chuông được xây dựng bằng bê tông cốt thép giả gỗ, kiến trúc theo kiểu tháp chuông cổ, hình bát giác, cao 22m. Đường kính trong tháp là 17m, tính phủ bì đến chân đế đường kính là 49m. Tháp chuông cao 3 tầng, có mái

cong, gồm 24 mái cong vút lên, treo một quả chuông nặng 36 tấn đúc tại Huế, được xác định là kỉ lục trong *Sách kỉ lục Việt Nam* ngày 12 tháng 12 năm 2007.

c. Điện Quan Thế Âm Bồ Tát. Điện được xây dựng toàn bằng gỗ tứ thiết, cao 14,8m, dài 41,8m, rộng 17,4m, gồm 07 gian. Gian giữa của điện đặt tượng Quan Thế Âm Bồ Tát nghìn mắt, nghìn tay, đúc bằng đồng, cao 9,57m, nặng 80 tấn. Đây là pho tượng Quan Thế Âm Bồ Tát nghìn mắt, nghìn tay được đúc bằng đồng lớn nhất ở Việt Nam.

d. Điện thờ Pháp Chủ. Điện được xây dựng toàn bằng bê tông cốt thép giả gỗ rất đồ sộ, hoành tráng, cao 30m, chiều dài 47,6m, chiều rộng 43,3m, gồm 2 tầng mái cong. Điện có 5 gian, gian giữa rộng và dài 13,5m, 4 gian hai bên, mỗi gian dài 8m. Trong điện có 56 cột bê tông cốt thép giả gỗ, cột cái cao 22,6m, đường kính 1m. Tường phía ngoài điện xây gạch không trát, phía trong xây các ô nhỏ cao 0,59m, rộng 0,3m, sâu 0,3m, tất cả có 1.284 ô nhỏ, bên trong đặt 1.284 pho tượng Thích Ca Mâu Ni nhỏ bằng đồng. Điều đặc biệt ở điện thờ Pháp chủ là ở gian giữa trên bệ cao, đặt một pho tượng lớn bằng đồng nguyên khối, cao 10m, nặng 100 tấn. Trung tâm sách kỉ lục Việt Nam đã cấp bằng *Xác nhận kỉ lục: Pho tượng Phật Thích Ca bằng đồng cao và nặng nhất Việt Nam* vào ngày 4 tháng 5 năm 2006. Bên trong điện còn treo 3 bức hoành phi và 3 cửa võng. Bức hoành phi ở gian giữa dài 11,2m, rộng 4m, dày 0,06m. Cửa võng ở dưới, chiều ngang 12,8m, chiều dọc theo cột là 8m, dày 0,12m, nặng khoảng 8,5 tấn. Đây là bức hoành phi và cửa võng lớn nhất trong các ngôi chùa ở Việt Nam.

Đặc biệt, ở gian giữa điện còn đặt một sập thờ bằng gỗ, có chiều dài 8,7m, rộng 4,7m, cao 0,8m, theo kiểu chân quỳ dạ cá, chạm khắc kênh bong, thông phong nhiều lớp. Đây cũng là một sập thờ bằng gỗ lớn nhất, được chạm khắc tinh vi và đẹp nhất ở nước ta.

e. *Toà Tam Thế*. Toà Tam Thế được đặt trên đồi cao, so với mặt nước biển là 76m. Đây là một toà hoành tráng nhất ở khu chùa Bái Đính, cao 34m, dài 59,1m, rộng hơn 40m, diện tích trong nhà khoảng 3.000m². Toà Tam Thế cũng xây dựng bằng bê tông cốt thép giả gỗ, có 3 tầng mái uốn cong, hai hàng cổ lầu, gồm 7 gian, có 66 cột bê tông cốt thép giả gỗ, cột cái cao 24,8 m, đường kính hơn 1m, chu vi 3,3m. Toà Tam thế cũng giống như điện thờ Pháp Chủ, phía ngoài tường xây gạch không trát, phía trong xây 1.808 ô nhỏ cao 0,59m, rộng 0,3m, sâu 0,3m, trong đó đặt 1.808 tượng Phật nhỏ bằng đồng. Trong toà Tam Thế cũng treo 3 bức hoành phi và 3 cửa võng lớn và đặt 3 pho tượng Tam Thế bằng đồng nguyên khối, mỗi tượng cao 7,2m, nặng 50 tấn. Trung tâm sách kỉ lục Việt Nam đã cấp bằng *Xác nhận kỉ lục: Ngôi chùa có bộ tượng Tam Thế bằng đồng lớn nhất Việt Nam* vào ngày 12 tháng 12 năm 2007.

f. *Hành lang La Hán*. Khu vực này gồm 234 gian, ở hai phía Đông Tây, có chiều dài 1.052 m. Trong các gian nhà hành lang đó đặt 500 tượng La Hán bằng đá nguyên khối, mỗi tượng cao 2,4m, nặng khoảng 4 tấn, do bàn tay của các nghệ nhân làng nghề đá xã Ninh Vân, huyện Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình chế tác. Ở Việt Nam chưa có một ngôi chùa nào có

nhiều tượng La Hán bằng đá như ở chùa Bái Đính.

g. *Giếng Ngọc*. Giếng Ngọc mới được xây dựng lại ở vị trí của giếng Ngọc nhỏ của chùa Bái Đính cũ đã có cách đây gần 1.000 năm. Tương truyền, Thiền sư Nguyễn Minh Không đã lấy nước ở giếng này để sắc thuốc chữa bệnh cho dân và chữa bệnh cho Thái tử Dương Hoán. Giếng xây hình mặt nguyệt, rất rộng, có đường kính 30m, độ sâu của nước là 6m, không bao giờ cạn nước. Miệng giếng xây lan can đá. Khu đất xung quanh giếng hình vuông, có diện tích 6.000m², 4 góc là 4 lầu bát giác. Trung tâm sách kỉ lục Việt Nam đã cấp bằng *Xác nhận kỉ lục: Ngôi chùa có giếng lớn nhất Việt Nam* vào ngày 12 tháng 12 năm 2007.

Đôi dòng kết luận

Ninh Bình hiện là một tỉnh đang trong quá trình phát triển mạnh về kinh tế, văn hóa, xã hội. Phật giáo ở Ninh Bình tuy số lượng chức sắc và chùa⁽³⁾ so với các tỉnh không nhiều nhưng có bề dày lịch sử và gắn bó với dân tộc. Trên cơ sở lịch sử, việc xây dựng quần thể chùa Bái Đính đáp ứng sự mong mỏi của tín đồ Phật giáo cả nước nói chung, Ninh Bình nói riêng. Công trình xây dựng chùa Bái Đính trong khu quần thể Cố đô Hoa Lư góp phần khẳng định sự tiếp nối, nâng cao giá trị, tầm cỡ cho Cố đô Hoa Lư, cũng là thể hiện đạo lý “*Uống nước nhớ nguồn*” và lòng thành kính Phật của người dân Ninh Bình./.

3. Theo thống kê tính đến tháng 12/ 2007 có 308 chùa, 263 chức sắc Phật giáo.